

Markzang in Kortrijk, detail. J.B. DeJonghe (1828)
Rijswijk, Instituut Collectie Nederland

25 augustus 1830 Brussel Belgische opstand van 1830 zingend getwitterd.

Op 25 augustus 1830 begon in Brussel de opstand tegen de Hollanders. Opera en toneel waren toen de revolutionaire media zoals nu Twitter en Facebook in tijden van omwenteling worden ingezet. Bijzonder is het dat de Belgische patriotten in 1830 ook het informele circuit van de straat- en kroegliederen gebruikten om buiten de censuur van de overheid om, de opstand tegen de Hollanders van onderop te voeren.

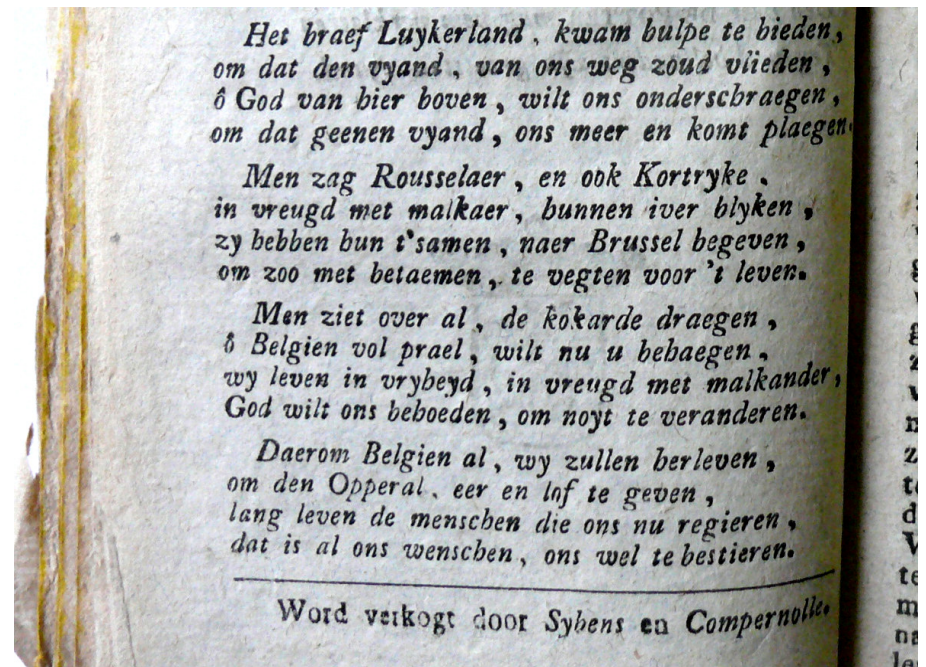
De Belgische patriotten die in 1830 de Hollanders en de Oranjes verjoegen, hebben een bijzonder sociaal medium gebruikt. Het Belgische twitteren bestond uit het zingen van liederen op de hoeken van de straten en in de kroegen van Brussel, Gent en Antwerpen. De straatzangers schreven hun anti-Oranjeliedjes op de muziek van bekende volkswijsjes. Dit circuit werd kennelijk niet opgemerkt door het bewind van het Verenigd Koninkrijk dat elke publicatie over de rellen in de officiële kranten verbood.

De teksten van de opstandige liedjes werden op eenvoudige huispersen gedrukt en door de zangers kort daarop verkocht tijdens en na hun optreden. De namen van de zangers werden erbij vermeld: *Gezongen door Vanloot en zynen maet*, of *Gezongen door Vermeiren en Eggericx*. De makers hadden goed begrepen dat voor de Belgen de informatie over de omvang van de opstand in zuidelijk Nederland van groot belang was. Ze roemden dus steeds nadrukkelijk de daden van helden uit andere Belgische steden waardoor de luisteraars de indruk kregen van een massale opstand.

Vermeende of werkelijke onhebbelijkheden van Willem I en zijn zonen, als gierigheid en lelijkheid versterkten in de liederen het vijandbeeld. Er werd een speciaal beroep gedaan op de vrouwen. Ze zouden het best, zoals de meisjes uit Gent, met *pyken* de vijand verdrijven. Virginie Benoit uit Turnhout is een rolmodel dat in uniform dapper meevecht aan de zijde van de mannen.

De honderden liederen, in het Frans en het Nederlands, zijn soms verontwaardigd, soms grievend, soms humoristisch en het publiek zal de bekende wijsjes met enthousiasme hebben meegezongen waardoor er een basis werd gelegd van een nieuwe identiteit. Ze lagen goed in het gehoor, rijmde en waren dus elders gemakkelijk te herhalen. Het is ook een literaire kunstgreep die de Belgische straatzangers toepasten. De 'nieuwe burgers' uit 1830 van wat we nu België noemen, ontvingen zo niet alleen informatie over de opstand in andere delen van de jonge natie maar als ze meezongen, hoorden ze er onmiddellijk bij. De Belgische straatzangers voegden zo een gevoelselement toe aan het scala van mogelijkheden die revolutionairen ten dienst staan. De directe interactie tussen zingende provocateurs en publiek riep reacties op in de salons van de bovenlaag die alle belang had bij het koningschap van Willem I. Het waren de fabrikanten en ondernemers die hun ongenoegen over de anti-Hollandse revolte uitgedrukt zagen in een aantal pro-Oranjelieder die cynisch de omwenteling bekritiseerden en verschenen in een Orangistische bundel als *De Dulle Griete*.

René Corten, Houthem-St.Gerlach

Rijksuniversiteit Gent, BL 5675 (5, fragment van het Lied: Victorie der Belgiken, stemme: Van de kloeken Belgiken)